1st INTERNATIONAL ACADEMIC RESEARCH CONGRESS

FULL TEXT
3-5 NOVEMBER 2016
ANTALYA/SIDE

ONUR KURULU/ HONORARY COMMITTEE

Prof. Dr. Mustafa SAFRAN (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Refik TURAN (Türk Tarih Kurumu Başkanı)
Prof. Dr. Aytaç AÇIKALIN
Prof. Dr. Ramazan ARI (Selçuk Üniversitesi)
Prof. Dr. Nizamettin ÇİFTÇİ (Selçuk Üniversitesi)
Prof. Dr. Yaşar ÖZBAY (Hasan Kalyoncu Üniversitesi)

DÜZENLEME KURULU/ORGANIZING COMMITTEE

Doç. Dr. Onur KÖKSAL (Düzenleme Kurulu Başkanı), Türkiye
Prof. Dr. Erdal HAMARTA, Türkiye
Doç. Dr. Coşkun ARSLAN, Türkiye
Doç. Dr. Selahattin AVŞAROĞLU, Türkiye
Doç. Dr Sabahattin ÇİFTÇİ, Türkiye
Doç. Dr. Mustafa USLU, Türkiye
Dr. Slavka KRASNA, Slovakya
Dr. Gavrila A. LIVIU, Romanya
Dr. Anna MARINOVA, Bulgaristan
Dr. Ziad SAİD College of the North Atlantic Qatar University, Qatar
Dr. Kimete CANAJ Kosovo Erasmus Univercty, Kosava
Dr. Rebecca MARTINEZ Indiana University, ABD
Arş. Gör. Hayri KOÇ, Türkiye
Arş. Gör. Cemal AKYOL, Türkiye

BİLİM KURULU/ SCIENTIFIC COMMITTEE

Prof. Dr. Rex STOCKTON, Indiana University, ABD
Prof. Dr. Micheal BROWN, Mississippi State University, ABD
Prof. Dr. Susan WHISTON, Indiana University, ABD
Prof. Maureen HYNES, Long Island University Post, ABD
Dr. James W. MCROY, Long Island University, ABD
Prof. Dr. Jack CUMMINGS, Indiana University, ABD
Dr. Rebecca MARTINEZ, Indiana University, ABD
Dr. Agnes N. TOTH, Berzsensyl University, Macaristan
Dr. Anna MARINOVA, Vratsa University, Bulgaristan
Prof. Dr. Chien-Kuo LI, Shih Chien University, Tayvan
Prof Dr. Fengyi FRANCES LIN, National Taipei Universty, Tayvan
Dr. Hassan ALİ, The Maldives National University, Maldivler
Prof. Dr. Keiichi YAMADA, Nakamura Gakuen University, Japonya
Dr. Monika DOHNANSKÁ, Dubnica Institute of Technology, Slovakya
Prof. Dr. Shannon MELIDEO, Marymount University, ABD
Prof. Dr. Tillotson LI, Tung Wah College, Hong Kong
Prof. Dr. Cheung YIK, Oxfam, Hong Kong
Dr. Gavrila A. LIVIU, Aurel Vlaicu University, Romanya
Dr. Kimete CANAJ, Kosovo Erasmus, Kosava
Prof. Dr. Mihaela GAVRILA-ARDELEAN, Universitatea de Vest Vasile Goldiş Arad, Romanya
Prof. Dr. Ming Hung CHU, National Cheng Kung, Tayvan
Prof. Dr. Nadzri Ab GHANI, Universiti teknologi Mara, Malezya
Dr. Slavka KRASNA, Institute of Pedagogical and Psychological Sciences, Slovak Cumhuriyeti
Prof. Dr. Sonya KOSTOVA HUFFMAN, Iowa State University, ABD
Prof. Dr. Virginiya ZHELYAZKOVA, Vuzf University, Bulgaristan
Prof. Dr. Ziad SAID, College of the North Atlantic Qatar University, Katar
Doç. Dr. Onur KÖKSAL, Selçuk Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Erdal HAMARTA, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Coşkun ARSLAN, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Selahattin AVŞAROĞLU, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Sabahattin ÇİFTÇİ, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Mustafa USLU, Selçuk Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Emel ARSLAN, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye

HAKEM KURULU/ REFEREE BOARD

Prof. Dr.A. Aykut CEYHAN Anadolu Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. A. Rezan ÇEÇEN EROĞUL Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. A. Serkan ECE Abant İzzet Baysal Üniversitesi Türkiye

INES 2016

Prof. Dr. A. Sibel TÜRKÜM Anadolu Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Ahmet COŞKUN Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Ahmet GÜNER Selçuk Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Ahmet PEKER Selçuk Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Ahmet SABAN Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Akif AKKUŞ Hasan Kalyoncu Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Alaattin AKÖZ Selçuk Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Ali Berat ALPTEKİN Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Ali DUYMAZ Balıkesir Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Ali Rıza ERDEM Pamukkale Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Ali Sinan BİLGİLİ Atatürk Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Alim KAYA Mersin Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Arif SARIÇOBAN Hacettepe Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Asuman Seda SARACALOGLU Adnan Menderes Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Aşır Genç Selçuk Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Ata Yakup KAPTAN Ordu Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. B. Ünal İBRET Kastamonu Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Bedrettin MERCİMEK Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Bekir ÇINAR Ömer Halisdemir Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Belgin ÇAKMAKÇI Ankara Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Binnur YEŞİLYAPRAK Ankara Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Bünyamin AYHAN Selçuk Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Bünyamin TRAŞ Selçuk Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Celal TUNCER Ondokuz Mayıs Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Cemil ÖZTÜRK Marmara Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Cihat AŞKIN İstanbul Teknik Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Ebru KARAAĞAÇ Hacettepe Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Ercan YILMAZ Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Erdal HAMARTA Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Erdal ZORBA Gazi Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Erdoğan BAŞAR Ondokuz Mayıs Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Eren YÜRÜDÜR Gaziosmanpaşa Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Esra CEYHAN Anadolu Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Faruk ÇOLAK Ömer Halisdemir Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Fatih KIZILOĞLU Atatürk Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Fatih TEPEBAŞILI Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Ferruh YILDIZ Selçuk Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Ferudun ATA Selçuk Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Figen GÜRSOY Ankara Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Gültekin ÇELİK Selçuk Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Güngör KARAUĞUZ Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Gürhan CAN Yeditepe Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. H. Baki ÜNAL Ege Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Hacı DURAN Adıyaman Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Hakan SARI Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Hamdi ŞÜKÜR Selçuk Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Hayati AKYOL Gazi Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Haydar HACISEFEROĞULLARI Selçuk Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Haydar Öztaş Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Hikmet KORAŞ Ömer Halisdemir Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Hikmet YAZICI Karadeniz Teknik Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Hilmi BAYRAKTAR Gaziantep Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Hüseyin ŞİMŞEK Gazi Osman Paşa Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. İsa KORKMAZ Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. İsmail Hakkı DEMİRCİOĞLU Karadeniz Teknik Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. İsmail TAŞ Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. İsmail YAKIT Akdeniz üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Kuddusi ERTUĞRUL Selçuk Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Kurtman ERSANLI Ondokuz Mayıs Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. M. Çağatay ÖZDEMİR Gazi Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Mehmet AKGÜL Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Mehmet ALTUNKAYA Akdeniz Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Mehmet GÜNAY Gazi Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Mehmet İPÇİOĞLU Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Mehmet KILIÇ Selçuk Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Mehmet KIRBIYIK Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Mehmet MADEN Selçuk Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Muammer ZERENLER Selçuk Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Muhittin DİNÇ Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Mustafa BALOĞLU Hacettepe Üniversitesi Türkiye

Prof. Dr. Mustafa BAYRAK Ömer Halisdemir Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Mustafa ÇOLAK Gaziosmanpaşa Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Mustafa DAŞ Dokuz Eylül Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Mustafa KÜÇÜKÖDÜK Selçuk Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Mustafa TALAS Ömer Halisdemir Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Münevver ÖLÇÜM ÇETİN Marmara Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Naim Şahin Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Nazmi AVCI Süleyman Demirel Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Neriman ARAL Ankara Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Nezahat GÜÇLÜ Gazi Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Nizamettin ÇİFTÇİ Selçuk Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Nuri KÖSTÜKLÜ Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Nuri YAVUZ Gazi Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Oğuz DOĞAN Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Orhan GÖRGÜLÜ Fırat Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Osman Akandere Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Osman Tolga ARICAK Hasan Kalyoncu Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Pervin ÇAPAN Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Ramazan ARI Selçuk Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Ramazan SEVER Giresun Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Ramazan TOPAK Selçuk Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Ramazan TOSUN Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Refik TURAN Türk Tarih Kurumu Başkanı Türkiye
Prof. Dr. Remzi KILINÇ Erciyes Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Saim BOZTEPE Selçuk Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Semiha KIZILOĞLU Atatürk Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Serpil AYGÜN CENGİZ Ankara Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Sevgi Soylu KOYUNCU Ondokuz Mayıs Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Songül TÜMKAYA Çukurova Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Sunay YILDIRIM DOĞRU Dokuz Eylül Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Süleyman KARAÇOR Selçuk Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Süleyman Solak Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Şahin KESİCİ Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Şener BÜYÜKÖZTÜK Hasan Kalyoncu Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Şerafettin AŞIK Ege Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Tahir AKGEMCİ Selçuk Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Tayyip DUMAN Bozok Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Ümit GÜRBÜZ Selçuk Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Üstün ŞAHİN Atatürk Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Yakup KARA Selçuk Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Yaşar ÖZBAY Hasan Kalyoncu Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Yaşar SEMİZ Selçuk Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Yeşim AHİ Namık Kemal Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Yusuf BUDAK Gazi Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Yusuf DEMİR Ondokuz Mayıs Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Z. Fulya TEMEL Gazi Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Zeynel ÖZLÜ Gaziantep Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. A. Çağrı BİBER Kastamonu Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. A. Gani ARIKAN Selçuk Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Abdulkadir TUNA Kastamonu Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Abdullah IŞIKLAR Bursa Teknik Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Adem SEZER Uşak Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Adnan PINAR Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Ahmet AKKAYA Adıyaman Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Ahmet ERDOĞAN Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Ahmet KARA İnönü Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Ahmet KOÇAK Selçuk Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Ahmet Naci ÇOKLAR Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Ahmet ŞİMŞEK Sakarya Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Ali ERBAŞI Selçuk Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Ali MEYDAN Nevşehir Hacıbektaş Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Ali ÜNAL Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Aslıhan SABAN Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Atilla YILDIRIM Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Ayfer ŞAHİN Kırşehir Ahievran Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Ayhan AKIŞ Akdeniz Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Ayşe MENTİŞ TAŞ Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Ayten KİRİŞ AVAROĞULLARI Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Bahri ATA Gazi Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Baki DUY Anadolu Üniversitesi Türkiye

Doç. Dr. Banu YAMAN Trakya Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Bekir DİREKÇİ Akdeniz Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Bilgehan KEKEÇ Selçuk Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Birol GÜLNAR Selçuk Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Bülent AKSOY Gazi Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Cem ÇUHADAR Trakya Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Cem ÖNERTÜRK Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Cengiz ŞAHİN Kırşehir Ahievran Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Coşkun ARSLAN Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Çağatay AKENGİN Gazi Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Çağrı ÇETİN Mustafa Kemal Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Doğan YÖRÜK Selçuk Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Dündar YENER Abant İzzet Baysal Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Ecir YILMAZ Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Emel ARSLAN Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Emine KOBAN Gaziantep Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Emrah ATAY Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Emre ÜNAL Ömer Halisdemir Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Enderhan KARAKOÇ Selçuk Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Enver SARI Ordu Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Erdal KOCABAŞ Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Erdinç YÜCEL Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Erhan ERTEKİN Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Erkan Faruk ŞİRİN Selçuk Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Erkan GÖKSU Dokuz Eylül Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Erkan TEKİNARSLAN Abant İzzet Baysal Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Ertuğrul USTA Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Fatih AYDIN Karabük Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Fatih BAŞBUĞ Akdeniz Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Fatih İŞCAN Selçuk Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Fatma Ebru İKİZ Dokuz Eylül Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Fatma Taş ARSLAN Selçuk Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Firdevs SAVİ ÇAKAR Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Fulya CENKSEVEN ÖNDER Çukurova Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Gülay DEMİROVA GYÖRFFY Ankara Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Gülnara AZİZ İhsan Doğramac Bilkent Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Gültekin AKENGİN Gazi Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Hakan AKDAĞ Gaziantep Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Hakan DÜNDAR Kırıkkale Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Hakan KOÇ Cumhuriyet Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Hakan KURT Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Hakan Salim ÇAĞLAYAN Selçuk Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Halil TOKCAN Ömer Halisdemir Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Haluk BİNGÖL Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Hamdi PEPE Selçuk Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Hasan BOZGEYİKLİ Erciyes Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Hasan DAM Ondokuz Mayıs Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Hasan KARA Pamukkale Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Hasan SAHAN Akdeniz Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Hasan YILMAZ Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Hasan YILMAZ Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Hülya ÇERMİK Pamukkale Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Hülya EŞKİ UĞUZ Selçuk Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Hüseyin ÇALIŞKAN Sakarya Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Hüseyin IZGAR Bayburt üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Hüseyin MUŞMAL Selçuk Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Hüseyin ÜNLÜ Aksaray Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Hyun Sook TEKİN Marmara Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. İ. Ender MÜLAZIMOĞLU Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. İbrahim BOZKURT Selçuk Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. İbrahim ÇOŞKUN Trakya Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. İbrahim YALÇINKAYA Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. İsa ELİRİ Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. İsmet TÜRKMEN Dokuz Eylül Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Kadir KARATEKİN Kastamonu Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Kemal ÖZTEMEL Gazi Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Kerim GÜNDOĞDU Adnan Menderes Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Kubilay YAZICI Ömer Halisdemir Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Lütfi ÜREDİ Mersin Üniversitesi Türkiye
Doç. Dr. Maide ORÇAN KAÇAN Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Türkiye

48-84 AYLIK ÇOCUKLAR İÇİN GÖZDEN GEÇİRİLMİŞ ERKEN SAYI TESTİ'NİN GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI.....2636

EVALUATION OF CHILD SEXUAL ABUSE INCIDENCES OVER THE CASE OF TURKEY..... 2641

HASAN RIZA (1849-1920) VE HZ. PEYGAMBER'İN MEVLİDİNİ KONU ALAN İKİ ŞİİRİ..... 2645

SAĞIRİN ÇAYI HAVZASI'NIN (ANTALYA – MANAVGAT) JEOMORFOLOJİK ÖZELLİKLERİNİN MORFOMETRİK YÖNTEMLER İLE ANALİZİ..... 2653

ÇATALOLUK YAYLASI'NDA (KONYA - BEYŞEHİR) YAYLACILIK FAALİYETLERİNİN ZAMANSAL VE MEKÂNSAL DEĞİŞİMİ..... 2661

OBLIGATION TO NOTIFY OF HEALTHCARE PROFESSIONALS FOR CHILD ABUSE CASES..... ...2669

LİDERLERİN LİDERLİK TİPLERİ VE TEKNOLOJİ KABUL MODELİ İLİŞKİSİNİN YAPISAL EŞİTLİK MODELİ İLE AÇIKLANMASI..... 2674

TURİZM İŞLETMELERİNİN MÜŞTERİLER TARAFINDAN DEĞERLENDİRİLMESİNDE FİZİKSEL KANITLARIN ROLÜ: TRİPADVİSOR ÖRNEĞİ..... 2682

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNDE ALEKSİTİMİ (DUYGUSAL SAĞIRLIK) İLE SOSYAL ANKSİYETE ARASINDAKİ İLİŞKİ..... 2693

AN APPLICATION FOR DETERMINING ENTREPRENEURIAL TENDENCIES: THE CASE OF SELCUK UNIVERSITY..... 2700

MEME TİPİ SEÇİMİNİN TRİBENURON-METHYL PERFORMANSI ÜZERİNE ETKİSİNİN BELİRLENMESİ..... 2708

JOB SATISFACTION: AN APPLICATION ON ALANYA TOURISM SECTOR..... 2714

TRT REPERTUVARI'NDA BULUNAN MİSKET AYAĞINDAKİ (DİZİSİNDEKİ) TÜRKÜLERİN MAKAMSAL – TEKNİK YÖNDEN İNCELENMESİ..... 2722

KAYITDIŞI İSTİHDAMLA EKONOMİK BÜYÜME ARASINDAKİ İLİŞKİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ.....2730

A COMPARISON AMONG INVENTORY CONTROL METHODS IN LOGISTICS.....2740

KUR'AN-I KERİM'DE TEMSİLİ ANLATIM ÖRNEKLERİ VE İNSANI EĞİTMEDEKİ ÖNEMİ.....2748

APPLICABILITY OF BUSINESS CANVAS MODEL TO THE LOGISTICS SECTOR.....2756

ÖĞRETMEN ADAYLARININ EROZYON KONUSUNDAKİ BİLİŞSEL YAPILARININ ve KAVRAM YANILGILARININ BELİRLENMESİ.....2763

ORTAKÖY MYO ÖĞRENCİLERİNİN KREDİ KARTI KULLANIMINA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA.....2772

GÖRSEL SANATLAR ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖNCÜ RESSAMLAR HAKKINDAKİ ALGILARININ KELİME İLİŞKİLENDİRME(KİT) TESTİ YOLUYLA İNCELENMESİ.....2778

BİNGÖL İLİNDE 10-13 YAŞ ARASI ÇOCUKLARIN DİNLENME, SERBEST ZAMAN GEÇİRME, OYUN OYNAMA VE EĞLENCE FAALİYETLERİNE KATILMA HAKLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ: NİTEL BİR İNCELEME.....2785

TESTING THE RELATION BETWEEN FOREIGN AID AND DEMOCRATIZATION BY USING DATA MINING TECHNIQUES.....2794

YAZILIM MÜHENDİSLİĞİNDE MANTIKSAL AKIL YÜRÜTME VE ANALOJİ.....2801

ÖĞRETİMİ PLANLAMA YETERLİK ALGISI ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI.....2807

THE MEDIATING ROLE OF ORGANIZATIONAL COMMITMENT ON EFFECTS OF EMOTIONAL LABOR AND JOB SATISFACTION: A FIELD STUDY IN FINANCIAL SERVICES SECTOR.....2817

İŞ STRESİ EKSENİNDE ACİLİYET BAĞIMLILIĞI.....2822

BAHÇE-ŞEHİR KAVRAMI VE ANKARA BAHÇELİEVLER SEMTİ ÜZERİNDEN İRDELENMESİ.....2828

BAHÇE-ŞEHİR KAVRAMI VE ANKARA BAHÇELİEVLER SEMTİ ÜZERİNDEN İRDELENMESİ

THE CONCEPT OF GARDEN CITY AND THE CASE OF ANKARA BAHÇELİEVLER IN THIS CONTEXT

Sena GÜLBAHAR TUNCEL
Gazi Üniversitesi Mimarlık Fakültesi
sena_gulbahar@hotmail.com

Zeynep Yeşim İLERİSOY
Gazi Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi
zyharmankaya@gazi.edu.tr

ÖZET: 18.yy endüstri devrimi sebebiyle bütün dünyada yerleşmeler, sosyal ve fiziksel değişim geçirmiştir. Feodal dünyadan modern dünyaya geçiş başlamış, kırsal alanlardan kentsel alanlara göç hızlanmış ve kentlerdeki yapılaşma çok kısa zamanda katlanarak artmıştır. Bu hızlı kentleşme sürecinde üst gelir grubundan insanlar sağlıklı çevrelerde yaşarken düşük gelir gruplu insanlar daha sağlıksız ve kalabalık binalarda yaşamak durumunda kalmıştır. 19.yy'da kentleşme problemlerine aranan çözümler arasında 'bahçe şehir' kavramı ortaya çıkmıştır. Bu kavram, kentin dışında sorunsuz bir çevre yaratma idealini taşıyan bir kavram olup teorik anlamda ilk olarak Ebenezer Howard'ın çalışmalarında görülmüştür. Bahsedilen dönemlerde kentleşme problemlerinin benzerleri başkent ilan edilmesiyle beraber çok fazla göç alan ve nüfusu kısa bir sürede büyük oranlarda artış gösteren Ankara için de geçerli olmuştur. Bu süreçte hızlı bir yapılanmaya gidilmiş ve çeşitli şehir büyüme planları oluşturulmuştur. Eski kentteki alanların yetersizliği ve fiyatlarının ani artışı sonucu kenti güney aksına doğru kaydırma fikri oluşmuş ve ilk kez Lörcher planı ile bahçe şehir kavramı, Ankara için de önerilen bir kavram olmuştur. Bu çalışma kapsamında da Avrupa odaklı başlayan bu bahçe şehir kavramının, Ankara'nın kentleşmesini nasıl etkilediğini ve dönüştürdüğünü ortaya koymak amaçlanmıştır. Ankara'nın bahçe şehir kavramı ile dönüşümü, bu alanda yapılmış ilk girişim olan Bahçelievler Kooperatifi örneği üzerinden ele alınmıştır. Ankara'nın kentleşmesinde büyük etkisi olan bahçe şehir kavramı ile tasarlanan ve uygulanan Bahçelievler, tasarım anından günümüze kadar birçok değişim geçirmiştir. Geçirdiği bu değişim, Bahçelievler konutlarından günümüze ulaşmayı başaran az sayıdaki yapı ile örneklendirilmiştir. Sonuç olarak bu çalışmanın Ankara kentleşmesinde bir arşiv niteliği taşıyacağına ve bilinçli kentleşmeye dikkat çekeceğine inanılmaktadır.

Anahtar sözcükler: Ankara, Bahçe-Şehir, Bahçelievler, Konut.

ABSTRACT: The settlements all over the world have taken social and physical changes due to the industrial revolution of the 18th century. The transition from the feudal world to the modern world has begun, the migration from rural areas to the urban areas has accelerated and the construction in the cities has increased exponentially in a very short time. In this rapid urbanization process, people in low-income group have to live in more unhealthy and very crowded buildings while people from the upper income live in healthier environments. Among the sought solutions to the problems of urbanization in the 19th century, the concept of 'garden city' emerged. This concept is a notion that has the ideal of creating a smooth environment outside of the city. In a theoretical sense, it was seen firstly in Ebenezer Howard's works. It is aimed within the content of this study to show how the concept of garden city that started with European-oriented influenced and transformed the urbanization of Ankara. Ankara has taken a lot of immigration with the declaration of being the capital and the population has increased greately in a short period of time. As a result of this, a rapid structuring was undertaken and various city growth plans were generated. The idea of shifting the city to the southern side was emerged as a result of the inadequacy of the areas in the old city and the sudden increase of the prices, and the concept of garden city with the Lörcher plan has been a proposed concept for Ankara for the first time. The transformation of Ankara with the concept of garden city has been dealt with through the example of the Bahçelievler Cooperative that is the first attempt made in this area. Bahçelievler which was designed and applied with the concept of garden city, which has a great influence on the urbanization of Ankara, has undergone many changes from the moment of being designed to the present. This change will be exemplified through a small number of buildings from the Bahçelievler dwellings that have succeed to reach nowadays. As a result, this work will take attention about conscious urbanization and will sustain quality of Ankara's archive.

Key words: Ankara, Garden City, Bahçelievler, Dwelling.

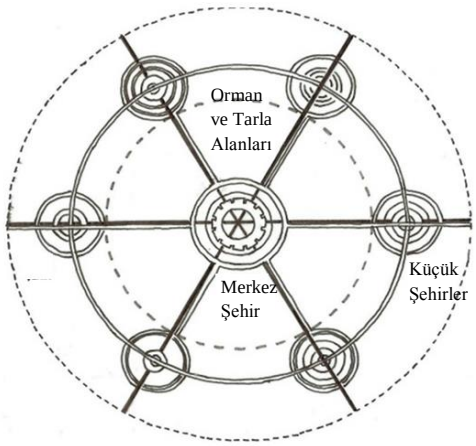
1. GİRİŞ

Endüstri devrimi ve beraberinde getirdiklerinin etkisi ile yaşam standartları, konut algısı, kentleşme kararları değişmiş ve bu değişim hızlı bir süreçte gerçekleşmiştir. Bahçe şehir kavramı, hızlı kentleşme sonucu Dünya'nın her yerinde görülen konut sorununa çözüm bulmak amacıyla ortaya çıkan ve insan odaklı olmasıyla öne çıkan bir kavram olmuştur. İlk söylemler Avrupa'da çıkmış ve 20. yüzyıla kadar pek çok konutun tasarım alt yapısını oluşturmuştur. 20. yüzyılda ise Ankara'nın Başkent ilan edilmesi sonucu hızlı konut üretilmesi gerçeğiyle karşılaşılmış ve Bahçe Şehir kavramı burada da kendini göstermiştir. Bahçelievler konut yerleşkesi, Bahçe Şehir kavramının Ankara'da uygulanan ilk örneği olması ve toplu bir konut girişimi olması sebebiyle önem kazanmış ve Ankara'nın kentleşmesi sürecindeki mimarlık tarihinde yerini almıştır. Bu konutlardan, döneminin özelliğini gösterebilen çok az sayıda örnek kalmış, geri kalanların tamamı yıkılıp yerine apartman yapılmıştır.

2. BAHÇE ŞEHİR KAVRAMI VE ORTAYA ÇIKIŞI

18.yüzyıl endüstri devrimi sebebiyle bütün dünyada yerleşmeler, sosyal ve fiziksel değişim geçirmiştir. Feodal dünyadan modern dünyaya geçiş başlamış, kırsal alanlardan kentsel alanlara göç hızlanmış ve kentlerdeki yapılaşma çok kısa zamanda katlanarak artmıştır. Bu hızlı kentleşme sürecinde üst gelir grubundan insanlar sağlıklı çevrelerde yaşarken düşük gelir gruplu insanlar daha sağlıksız ve kalabalık binalarda yaşamak durumunda kalmıştır (Dostoğlu, 2001). 19.yy'da endüstrinin başkenti sayılan Londra, hızlı nüfus artışına paralel olarak ortaya çıkan hızlı yapılaşma durumuyla karşı karşıya kalmıştır (Gözek, 2012). Hızlı yapılaşmanın beraberinde gelen, kentlerdeki yaşam kalitesinin düşmesi sorununa çözümler aranmaya başlanmıştır. Bu çözümlerden bazıları mevcut kent dokusuna yapılan kısmi müdahaleler olurken, bazıları sıfırdan yeni kentsel çevreler oluşturma yoluna gitmiştir. İkinci gruptaki yaklaşım, "İdeal Kent" kavramı altında, kentin sorunlarından uzakta sorunsuz yeni bir kent parçası yaratma durumu olarak görülmüştür. Kentin yapılaşma sorunlarına aranan çözümler arasında "Bahçe Şehir" kavramı ortaya çıkmış ve bu kavram, kentin dışında sorunsuz bir çevre yaratma idealini taşıyan bir kavram olmuştur (Dostoğlu, 2001).

Bahçe Şehir kavramı, teorik anlamda ilk olarak Ebenezer Howard'ın çalışmalarında görülmüştür. Howard'a göre bahçe şehir; "sanayileşmeyle birlikte kirlenen, kalabalıklaşan ve düzensiz bir yapıya bürünen büyük kentlerin dışında oluşturulan, doğa ile bütünleşmiş ve tüm fonksiyonlarıyla kendini besleyebilen yeni bir yerleşim türüdür. İdeal yaşam, kırsal ile kentsel yaşamın avantajlarının bir araya getirildiği, sakıncalarının kaldırıldığı, iki modelin karışımı olan yarı kentsel bir modelle mümkündür." (Howard, 1965)

Resim 1. Bahçe Şehir Yerleşim Şeması

Yarı kentsel bir model olan Bahçe şehir kavramında, az yoğun dokulu kırsal alan ile çok yoğun dokulu kentsel alan arasında bir doluluk dengesi kurmak ve şehri boşluklu olarak kurgulamak önem kazanmaktadır. Bu modelde çalışma alanı, yaşama alanı, kent merkezi arasındaki ilişki ve bu alanların yeşille ilişkisi sorgulanmaktadır (Bilgin, İnternet 2). Bahçe şehir kavramına göre, ortada bir ana şehir olmalı ve bu ana şehrin etrafında küçük şehirler olmalıdır. Ana şehir doluluğun ve beraberinde getirdiği sorunların simgesi iken buna bağlanan küçük şehirler yarı doluluk yarı boşluk üzerine kurgulanmış ve bu sorunlardan uzakta, sosyal, ekonomik, kültürel anlamda kendi kendine yetebilir olmalıdır. Bölgeler arasında yeşil bantlar tasarlanmalı ve bu yeşil bantlarla şehirlerin kontrolsüz ve düzensiz büyümelerinin önüne geçilmelidir. Yeşil bantlar hem bir sınır hem de bağlayıcı eleman olarak kullanılmalıdır (Resim 1) (Howard, 1965).

Bahçe Şehir kavramının savunduğu az yoğunluklu ve boşluklu yapıyı oluşturmak, bahçe içindeki düşük yoğunluklu evlerle sağlanmıştır. Bahçe içinde yapılan evler, tarih boyunca insanlar tarafından en çok istenen ve tercih edilen yapı tarzı olsa da fazla alan kapladığı ve ihtiyaca az sayıda konutla cevap verdiği için genellikle ülkelerin arsa politikalarının dışında bırakılmıştır (Peters &Henn, 1982).

3. BAHÇE ŞEHİR KAVRAMININ ANKARA'YA GELİŞİ

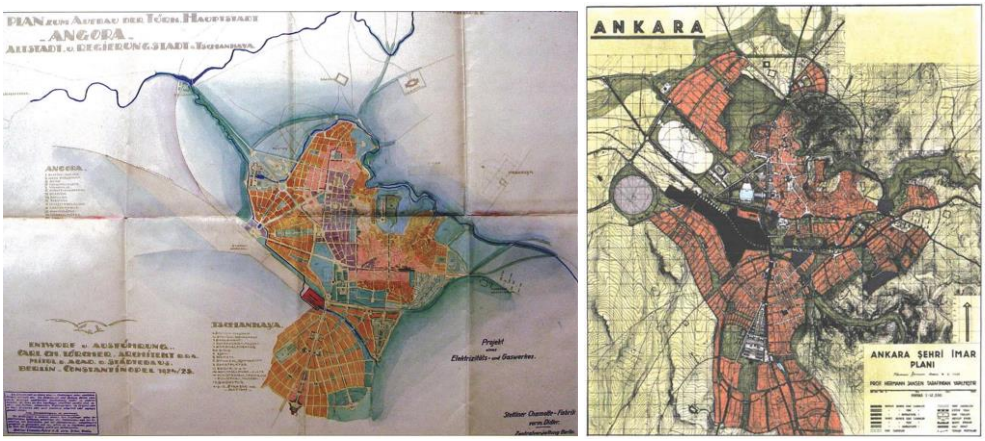
Avrupa odaklı başlayan Bahçe Şehir kavramı, 20.yy'ın başından itibaren üretilen birçok konutun altyapısını oluşturduğu gibi Ankara'nın kentleşme sürecini de etkilemiştir. Ankara, başkent ilan edilmesiyle beraber çok fazla göç almış ve nüfusu kısa bir sürede büyük oranlarda artış göstermiştir. Kamu yapılarının buraya taşınması, nüfusun hızla artması, altyapının yetersiz olması gibi sebeplerden dolayı kentin yapılaşma süreci zorlu olmuştur (Sarıoğlu, 2001). Eski kent kesiminde arsa ve konut fiyatları çok artmış, acil konut ihtiyacından dolayı yeni yapılan yapılar belli bir düzen ve plan olmadan parçacıl olarak inşa edilmiş, kent rastgele ve düzensiz büyümeye başlamıştır. Kentin bu plansız ve rastgele büyümesine engel olmak amacıyla kent planlarının yapılması önerilmiştir. Böylece kentin hem yapısal hem ulaşım olarak büyümesi kontrol altına alınmış olunacaktır. Bu noktada kent planlanırken yaşam alanları, çalışma alanları, fabrika alanları, kamusal alanlar gibi kent parçalarının nerede ve nasıl olacağı ve bunlar arasındaki ilişkiler de kurgulanmaya çalışılmıştır.

Kent planlarının yapılması için Avrupa ülkelerinden kent plancıları çağırılmış ve mevcut sorunlara çözüm önerileri sunabilecek kent planları yapılması beklenmiştir. Ankara'nın ilk imar planı, İstanbul imar komisyonu üyesi Berlinli mimar Dr. Carl Lörcher tarafından hazırlanmış olan Lörcher Planıdır. Lörcher, önce Resim 2a'da görüldüğü gibi 1924 yılında eski kent kısmının planlarını çıkarmıştır. Daha sonra şehirdeki siyasi verilerin değişmesi ve eski kentin yetersiz kalması sebebiyle kentin Güneye doğru büyümesini önermiş ve 1925 yılında Resim 2b'deki gibi güneye doğru büyüyen yeni kent planını tasarlamıştır. Eski kentin yeterince dolu olması, alt yapısının yeni bir kentin büyümesine olanak vermeyecek olması yeni kent gelişme yönünün değişimine etken olmuştur. Yeni kent planı eski kent planının güneyine eklemlenmiş ve Ankara başkent olduktan sonraki ilk kent planı elde edilmiştir (Resim 3a) (Cengizkan, 2004).

(a) **(b)**

Resim 2. (a)1924 Lörcher Eski Kent Planı ve (b) 1925 Lörcher Yeni Kent Planı

(a) **(b)**

Resim 3. (a)Eski ve Yeni Kent Parçalarının Birleştiği Lörcher'in Son Ankara Planı ve (b) 1932 Jansen Ankara Kent Planı

Lörcher planına göre; çorak olan her yerin yeşil yapılması ve bu yeşil alanların yerleşim alanları içine akması, konutların tek veya iki katlı bahçeli evler olarak tasarlanması, yaşam alanı, iş-alışveriş alanı ve endüstri alanlarının birbirinden ayrılması ve bu ayrımın yeşil bantlarla yapılması önerilmiştir. Lörcher planı, Bahçe Şehir kavramının en büyük savunucularından olmuş ve Türkiye'ye ilk defa gelen bu kavram Ankara için önerilmiştir. Lörcher planının yarattığı yeni şehrin 150 hektarlık küçük bir alanda, tek ve iki katlı bahçeli konutları olanaklı kılacak biçimde tasarlandığı vurgulanmıştır. Bahçe şehir planlama anlayışı ve uygulamasının ilk kez bu raporun ikinci bölümüyle Türkiye'ye girdiği ve daha sonra Herman Jansen tarafından hem kent planının hazırlanmasında hem de Bahçelievler banliyö yerleşiminin planlarının hazırlanması ve gerçekleştirilmesinde uygulandığı görülmüştür. Cengizkan'a göre, 'Bahçe şehir belki de Lörcher'in Ankara'nın bağlar semtlerinin sunduğu olanaklarla güncel kuramsal yaklaşım arasında Ebenezer Howard'a bağlayabildiği bir nitelik olarak gerçekleşebilmiştir' (Cengizkan, 2004).

Lörcher planından sonra Herman Jansen 1932 yılında Ankara için bir kent planı önermiştir (Resim 3b). Yol aksları, meydanlar, konut- sanayi bölgeleri, kentin güneye büyümesi, konutların az katlı ve düşük yoğunluklu olması, sağlıklı çevrelerin ön planda tutulması ve konut yerleşimlerinin bahçe şehir kavramını baz alarak tasarlanması gibi kararları, Lörcher planında olduğu gibi devam ettirmiştir (Sarıoğlu, 2001). Jansen, kentin düzenini ve sağlığını yeşil alanlar, spor alanları, parklar ve bahçeler ile sağlamayı planlamıştır. Eğlenme, dinlenme, sağlık ihtiyaçlarına karşı aradığı çözümler dönemin Modernist eğilimine göre ele alınmıştır. Jansen planı, toplumun genel dinamikleriyle şekillenen bir metropol oluşturma fikrinden öte kamu girişimlerini ve kamu yapılarını merkeze alan bir planlama pratiği olarak hayata geçmiştir (Bilgin, İnternet 1). Bu plan Ankara'ya uygulanan ve hayata geçirilen ilk kent planı olmuştur.

4. ANKARA'DA KONUT SIKINTISI VE BAHÇELİEVLER KONUTLARI

1930'lu yıllarda kent planlamasına ve konut yapımına özellikle önem verilmesinin sebebi, Ankara'daki konut sorununun giderek daha büyük boyutlara ulaşması olmuştur. Bu dönemde kentte 4 tip konut görülmüş ancak bunların hiç biri tam anlamıyla konut problemine çözüm olmamıştır. Bu konutlardan ilki eski kent civarında olan 4-5 katlı apartmanlar, ikincisi eski kentte altyapısız ve sağlıksız gecekondu tarzında yapılar, üçüncüsü memurlar için yaptırılan ama sayıca yetersiz kalan memur konutları ve dördüncüsü zengin insanların yaşadığı villa tipi konutlar olmuştur. Bu konutlar yeterli olmayınca kooperatifler aracılığı ile uygun maliyette konutlar yaptırıp evsiz insanları ev sahibi yapmak dönemin çözümleri arasında yer almıştır. O dönem kurulan bazı kooperatifler arasında Bahçelievler yapı kooperatifinde 169 ev, Küçükevler yapı kooperatifinde 120 ev, Tasarruf evleri yapı kooperatifinde 62 ev, İş bankası memur evleri yapı kooperatifinde 54 ev, Yurt yapı kooperatifinde 60 ev, Güven yapı kooperatifinde 51 ev ve Karınca yapı kooperatifinde 33 ev hızlı bir şekilde Ankara konut stokuna eklenmiştir (Sarıoğlu, 2001).

Kooperatiflerin genel yaklaşımı, devlet desteğiyle Avrupa'dan örnek alınan ve hatta Ankara kent planlarında da önerilen tek, ikiz veya sıra evlerden oluşan, bahçe içinde, az yoğunluklu konutları yapmak olmuştur. Ancak bu bağlamda yapılan ilk örnek Bahçelievler Kooperatifidir. Kooperatifin üyeleri üst düzey bürokratlar olduğu için devlet eliyle arsaları uygun fiyata alıp konutları uygun fiyatlara mal etmeyi amaçlamışlardır.

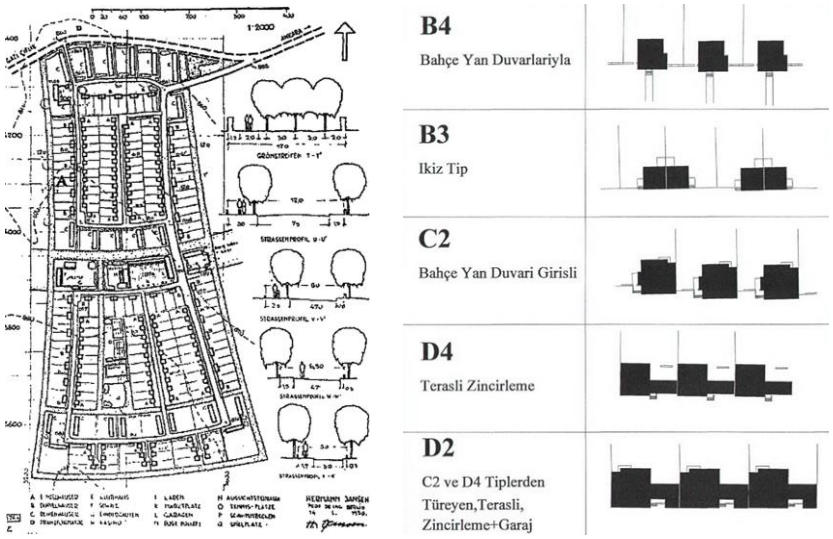
Bahçelievler konutları, Ankara kent planlamasını yapan Jansen tarafından 1934 yılında tasarlanmış ve bahçe şehir kavramı öncelikli plana alınmıştır. Çünkü Avrupa'da da birçok büyük kentte işçiler ve memurlar üst üste istiflenmiş konutlarda yaşama problemiyle karşı karşıya kaldığı için Bahçelievler'de önerilen memur konutlarının ne olursa olsun yüksek katlara gitmemesi gerektiği, ihtiyacın durumuna göre bitişik ve sıra evler yapılması gerektiği, bu şekilde de konutların ekonomik hale dönüştürülebileceği öngörülmüştür. Bahçeli evler konutları şehir merkezinin dışında, büyük yeşil alanların içinde ve kendi kendine yetebilir olarak tasarlanmıştır. O dönemde merkeze 3km uzaklıkta ve imar planı dışında kalan 350m*9900m boyutlarındaki arsaya, 300 konut yapılması öngörülmüştür (Uçar, 2005). Jansen burası için yaptığı ilk tasarımda birbirine bitişik olan sıra evlerin sayısını çok tutmuş ve kesintisiz yapı dokusu etkisini baskın kılmıştır(Resim 4a). Ancak ikinci kez yaptığı ve esas uygulanan tasarımında bitişik sıra evlerin sayısını azaltırken tek veya ikiz konut tipini artırmıştır. Bu sayede daha az yoğunluklu ve daha çok boşluklu bir yaşam bölgesi tasarlamıştır (Resim 4b). Bu tasarım sonunda büyüklükleri 150 m2'yi geçen 169 tane ev tasarlanmıştır. Sayıca daha fazla olması ve daha fazla ihtiyacı karşılaması planlanan ama beklenenden az sayıda tasarlanan konutlar, büyük konut üretimi eğilimini de beraberinde getirmiştir (Uçar, 2005).

(a) (b)

Resim 4. (a) Jansen'in İlk Tasarımından Sıra Ev Eskizi, (b) Jansen'in revize ettiği tek ev eskizi

İlk plana göre konut yoğunluğu azaltılmış, tek ve ikiz konutlar artırılmış, konut yerleşkesi yeşil bantlarla üç aksa ayrılmış, orta kısma okul, çarşı, karakol, tenis sahası, yüzme havuzu gibi kamusal alanlar yerleştirilmiş, sayısı azaltılan sıra evler en üste en alta ve orta sıraya birer sıra denk gelecek şekilde yerleştirilmiştir (Resim 5 a).

(a) (b)

Resim 5. (a)Jansen'in Bahçelievler Konut Yerleşim Planı, (b) Bahçeşlievler Konut Yerleşkesine Uygulanan Konut Tipleri

Başlangıçta 8 farklı tip olarak tasarlanan konutlar 5 tipe indirilmiş ve öyle uygulanmıştır. B4 tek katlı ve tek ev, B3 iki katlı ve ikiz ev, C2 iki katlı ve tek ev, D4 iki katlı ve teras zincirli tek ev, D2 iki katlı ve teraslı zincirli garajlı tek ev olarak tasarlanmıştır (Resim 5b) (Uçar, 2005)

Jansen'in başından beri yapmaya çalıştığı sıra ev dizileri planda sayıca azaltılmış olsa bile Jansen, tek evleri terasları aracılığı ile birbirine bağlıymış gibi göstererek sıra ev düzenini hissettirmeye çalışmıştır. Konut tiplerinde görülen zincir evler bu amaçla kullanılmış ve tek ev olmalarına rağmen birbirine bağlıymış gibi gösterilmiştir. Bu yapılardan günümüze ulaşmayı başaran çok az sayıdaki örnekler olmuştur. Sıra ve ikiz evlerden günümüze ulaşan olmazken tek evlerden birkaç tanesi yıkılmadan kalmıştır (Resim 6, 7). Yıkılmadan günümüze ulaşmayı başaran birkaç örneğe de mevcut durum üzerinden bazı değişiklikler yapılmıştır.

Resim 6. Yıkılmadan Kalan Konut Örneği

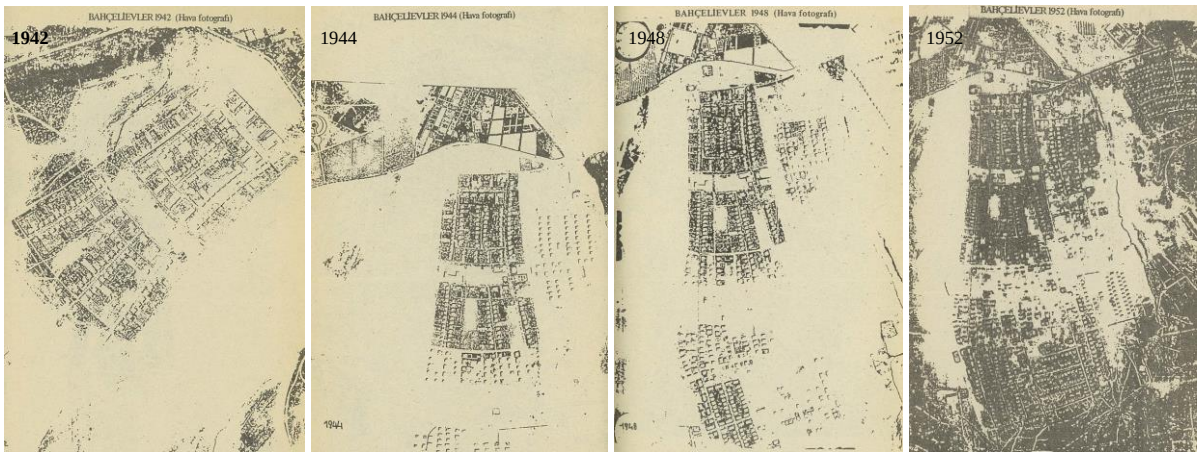
Resim 7.Yıkılmadan Kalan Konut Örneği

Birinci ve ikinci örnekteki yapılar ilk tasarlandığı haliyle kalıp yıkılmadan günümüze ulaşmayı başarmıştır. Ancak açıklık olarak tasarlanan alanlar, daha sonradan kullanıcılar tarafından kapatılarak evin içine dahil edilmiş ve boşluklar doluluklara dönüştürülmüştür. Geçirdikleri değişimlere rağmen orijinal tasarımındaki gibi bahçe içinde tek ev olma, çevresinde yükselen apartmanların arasında özünü bozmadan kalabilme özelliğini korumuşlardır. Ancak son örnekte görüldüğü gibi (Resim 8) bahçe içinde tek ev olarak tasarlanan yapı çok yakın bir zamanda yıkılarak apartman haline dönüştürülmüştür. Bahçelievler konutlarının tamamına yakını düşük yoğunluklu evlerden, parselin tamamını dolduran apartmanlara dönüşmüştür. 169 konutun tasarlanması ile başlayan ilk Bahçelievler Kooperatifinden bu gün bize ulaşmayı başaran iki örnek kalmış ve bunlarda her gün yıkım tehdidiyle yüzleşmiştir.

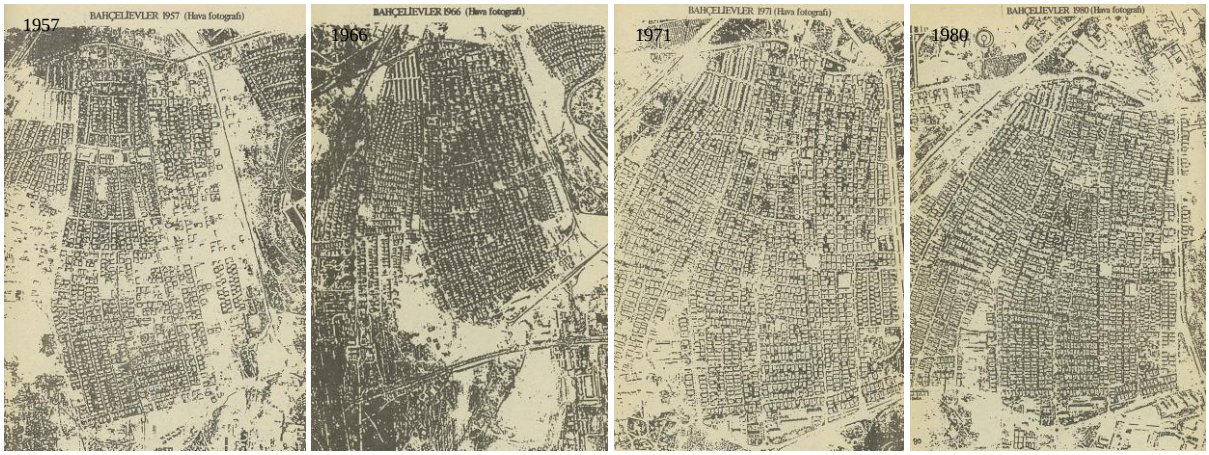

Resim 8. Yakın zamanda Yıkılıp Apartmana Dönüştürülen Konut Örneği

Bahçelievler konut yerleşiminin 1942, 1944, 1948, 1952, 1957, 1966, 1971, 1980 ve 2016 yıllarındaki yayılımını gösteren hava fotoğrafları aşağıdaki gibidir. Başlangıçta belli bir bölüm olarak tasarlanan konutlar yıllar içerisinde çok büyük alanlara yayılmış ve hiç boşluk kalmamıştır. 2016 yılının haritasında işaretli gösterilen alan, tasarım ilk yapıldığında yerleştiği bölgeyi göstermektedir. 1942 yılındaki hava fotoğrafında ilk tasarlanan bölgeye sadık kalındığı görülürken ilerleyen yıllarla beraber konut dokusunun etrafındaki tüm boşluklara yayıldığı görülmüştür. Bu yayılım başlangıçta tasarlanan konutlar gibi nitelikli konutlar olmanın aksine rant etkisinde parselin tamamını kullanma mantığıyla yapılan yapılarla gerçekleşmiştir. İlk tasarımda hem geniş ölçekte hem de konutların yakın ölçeğinde yeşil ve bahçe kullanımı değerliyken 2016 yılında bölgenin ulaştığı son durum hiçbir boşluğun kalmadığı parsellerin son sınırlarına kadar doldurulduğu bir hal almıştır.

Resim 9. 1942'den 1980'e Bahçelievler'in Hava Fotoğrafları

Resim 9 (devam). 1942'den 1980'e Bahçelievler'in Hava Fotoğrafları

Resim 10. Günümüzde Bahçelievler Bölgesinde İlk Tasarlanan Alan

SONUÇ

Ankara, küçük bir kasabadan Modernizmin simgesi olan bir başkente dönüşme serüveni yaşamış ve bu süreçte Türkiye'nin kentleşmesinde örnek bir rol oynamıştır. Dünya'nın her yerindeki büyük kentlerde olduğu gibi konut sorunu büyük boyutlara ulaşmış ve kentleşmeye dair alınan kararları ve aranan çözümleri etkilemiştir. Sonuçta ulaşılan tablo mutlak başarı olmasa da konut sorununun çözümü için önemli adımlar atılmıştır. İdeal kent ütopyaları arasında yer alan Bahçe-Şehir kavramı, Ankara'da uygulama alanı bulmuş ve kentleşmenin önemli girdilerinden biri haline gelmiştir. Bahçelievler konutları bu girişimin hem ilk örneği hem de en büyük çaplısı olma özelliğini göstermiştir.

Bahçelievler konutları girişim olarak üç noktada diğer konutlardan ayrılmıştır. Bunlardan birincisi toplu bir girişim olması, ikincisi şehir merkezinden uzak olması, üçüncüsü ise memur kooperatifi girişimi olmasıdır (Tekeli & İlkin, 1984). Dünyada kabul görmüş ve karşılık bulmuş Bahçe şehir kavramının başarıyla uygulandığı ve kendisinden sonra yapılan pek çok konuta örnek olan Bahçelievler konutlarından günümüze ulaşmayı başaran ne yazık ki çok az sayıda örnek kalmıştır. Kalanlar bazı özelliklerini koruyamamış ve değişim yaşamışlardır.

Yeşil bant olarak tasarlanan alanlar ana bulvarlara, yaya yolu olarak tasarlanan alanlar araç yollarına, tek veya iki katlı olarak tasarlanan konutlar apartmanlara dönüşmüştür. Başından beri oluşturulmaya çalışılan boşluklu ve yeşil doku, yerini birbiri ardına dizilmiş apartman dolulukların bırakmıştır. Bunun en büyük sebeplerinden biri bağımsız mülkiyet için tanımlanan en küçük birimin arsa olmaktan çıkıp kat mülkiyeti verilmesi olmuştur. Bu kararla beraber apartmanlaşma sürecine hızlı bir giriş yapılmıştır. Bir diğer büyük sebep ise zamanla değişen imar planlarının her defasından bir öncekinden daha yüksek ve daha geniş alana yapı yapılmasına izin verir hale

gelmiş olmasıdır. İmar planlarının değişmesiyle konut çehreleri değişmiş ve bu değişim, değişmeyen diğer konutlar için emsal teşkil eder duruma gelmiştir.

Sonuç olarak Ankara için, konut için, insan ölçekli yaşam için önemli bir örnek olan Bahçelievler konutlardan her gün bir yenisi daha yıkılıp apartman olmaya bırakılmıştır. Kentsel büyüme, sürekli nüfusu ve ihtiyaçları artan bir kent için kaçınılmaz olsa da bu büyüme gerçekleştirilirken sahip olunan miras yok edilmemeli aksine doğru değerlendirmelerle canlandırılıp kent hayatına katılmalıdır. Yerel yönetimler bu konuda önlemler almalı, bu yıkıcı ve hızlı değişime sebep olan etmenlerin ortadan kaldırılması için yöntemler geliştirilmelidir. Toplumun bu yöndeki bilinci artırılmalı ve daha duyarlı çevreler elde edilmelidir.

KAYNAKLAR

Bademli, R. R., & Karagöz, M. T., & Keskinok, H. Ç., & Kuntasal, M., (1979). *Alıntılar 2 Konut Kira Gecekondu Arsa*. Odtü Mimarlık Fakültesi Baskı Atölyesi, Ankara, 1-7.

Cezgizkan, A., (2004). *Ankara'nın İlk Planı, 1924-25 Lörcher Planı.* Arkadaş Yayıncılık, Ankara, 35-119.

Dostoğlu, N. T., (2001). *Ütopya, Kent ve Mimarlık Üzerine Düşünceler.* Arredamento Mimarlık, 73-76. (1).

Gözek, F. P., (2012). *İstanbul Bahçeşehir Yerleşiminin Morfolojik Olarak İncelenmesi.* Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Howard, E., (1965). *Garden Cities of To-Morrow*. First M.I.T Press Paperback Edition, Great Britain, 50-58, 138-150.

Peters, P., & Henn, U., (1982). *Bahçelievler*. Maya Matbaası, Ankara, 7.

Sarıoğlu, M., (2001). *Ankara Bir Modernleşme Öyküsü*. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 11-13, 21-23, 31-35, 46-72, 90-98, 157-159

Tekeli, İ., & İlkin, S., (1984). *Bahçelievlerin Öyküsü, Bir Batı Kurumunun Yeniden Yorumlanması.* Güney Ajans, Ankara, 7, 9-39, 41-111, 127-135.

Uçar, Ö. M., (2005). *Sınır Kavramına Mekansal Bir Yaklaşım: Ankara Bahçelievler Yerleşiminde Sınırlara Bağlı Bir Analiz.* İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul.

İnternet 1; Bilgin, İ., *Modernleşmenin ve Toplumsal Hareketliliğin Yörüngesinde Cumhuriyetin İmarı.* From http://v3.arkitera.com/v1/diyalog/ihsanbilgin/cumhuriyet1.htm, Son Erişim Tarihi; 14.11.2016

İnternet 2; Bilgin, İ., *Modern Bir Yerleş(tir)me Biçimi Olarak Toplu Konut*. From http://v2.arkiv.com.tr/ko11654-modern-bir-yerlestirme-bicimi-olarak-toplu-konut.html, Son Erişim Tarihi; 14.11.2016

İnternet 3; Kansu, A., *Jansen'in Ankara'sı için Örnek Bir "Bahçe Şehir" ya da Siedlung: Bahçeli Evler Yapı Kooperatifi 1934–1939*. From http://www.mimdap.org/?p=21639, Son Erişim Tarihi; 14.11.2016